

In deze Carré een uniek document. Een uitvoerige terugkoppeling van Lkol inf P. van der Sar uit Uruzgan. De informatie is gefocust op de groep (jonge) pelotonscommandanten. Hoe kan ik als pelotonscommandant effectief zijn in Uruzgan? Dat is de belangrijkste vraag.

Kick the enemy where it hurts most

DE STEUN VAN DE LOKALE BEVOLKING, DAAR GAAT HET OM

Lkol inf P. VAN DER SAR
C 12 Infbat AASLT
Regiment van Heutsz

Het artikel is ingedeeld in genummerde hoofdstukken. Die zijn regelmatig weer onderverdeeld in ongenummerde paragrafen. Het ministerie van Defensie heeft de tekst vooraf ingezien en gescreend op confidentiële informatie.

1. Terrein, vijand, overige partijen en factoren van invloed

Terrein

Je zou Afghanistan het Zwitserland van Centraal Azië kunnen noemen vanwege het reliëf. De bergen zijn er alleen veel hoger. In de uitlopers van de Hindu Kush vind je meerdere toppen boven de 7000 meter. De bergruggen moeten soms overschreden worden via bergpassen. Een voorbeeld hiervan in Uruzgan is de Murchay-pas op de route van Tarin Kowt naar Deh Rawud. Naast de vele bergen wordt het terrein gedomineerd door droge hoogvlaktes in de vorm van steen- en stofwoestijnen, in de lokale taal aangeduid als dasht. In de dasht tref je vele *wadi's* aan die uitmonden in de rivieren.

De bevolking van Uruzgan woont en leeft voor het grootste gedeelte in de rivierdalen en in de meest vochtige *wadi's*. De grotere plaatsen zoals Tarin Kowt en Deh Rawud liggen op locaties waar de ene rivier in de andere stroomt. De belangrijkste rivieren in het operatiegebied zijn de Helmand, de Tarief Rud en de Rud e Dorafshan. Doordat er nog slechts weinig bruggen en doorwaadbare plaatsen zijn, vormen deze locaties net als de bergpassen nauwe doorgangen die je niet kunt vermijden en daardoor een geliefde plaats voor hinderlagen al dan niet voorzien van *Improvised Explosive Devices* (IED's). Als je de bevolking wilt opzoeken, moet je de vruchtbare rivierdalen betreden. Dit gebied noemen we de groene zone. Je ontdekt daar een agrarisch gebied met een oud-testamentische uitstraling. De akkers staan vooral vol met rijst, maïs, marihuana en papaver. Daarnaast vind je er veel boomgaarden en vruchtdragende struiken met een wirwar van zeer kundig aangelegde irrigatiekanaaltjes, dijkjes en sloten. De behuizing, *qala's*

genaamd, bestaat uit lemen huizen met dito muren eromheen als afscheiding. Deze bebouwing is meestal door de bevolking zelf gekleid en door de dichte en compacte structuur van de klei, veel sterker dan wij ooit hadden verwacht. Sommige van onze wapensystemen waren zelfs niet in staat zo'n muur te doorboren. De Taliban en overige vijandige partijen treden bij voorkeur op in deze groene zone die zij als hun broekzak kennen. Hierbij zijn hinderlagen op bereden Coalitie- of ISAF patrouilles favoriet. Zij maken hierbij gebruik van de dichte begroeiing, de irrigatiesystemen en gebruiken ook *qala's* als vuurposities. Zij kunnen zeer beweeglijk optreden door zich door de kanalen en achter de dijken te verplaatsen en door van de ene *qala* naar de andere te verplaatsen.

Vijandige partijen

De Taliban is een beweging van religieuze studenten die een streng islamitische samenleving nastreven. De Taliban verrees in oktober 1994 en regeerde tot december 2001. In december 2001 zijn ze door de Noordelijke Alliantie, een coalitie van Tadzjiekse, Oezbeekse Mujahedeene strijders, gesteund door het Amerikaanse leger verslagen en uit de belangrijkste gebieden van Afghanistan verdreven. Er zijn echter gebieden waar zij nooit weg zijn geweest, bijvoorbeeld het gebied west van de Helmand rivier in Uruzgan en in het noordelijke gedeelte van de provincie Helmand. Het hogere politieke en religieuze kader van de Taliban is uitgeweken naar westelijk Pakistan. Vanuit gebieden in de provincies Baluchistan en de *North West Frontier Province* en steden als Quetta, Miram Shah en Peshawar geven zij leiding aan de strijd in Afghanistan. Tevens komen er veel versterkingen voor de strijd in Zuid Afghanistan van over de grens met Pakistan vanuit de vele religieuze Koranscholen, vooral in de omgeving van Karachi. De tactiek die zij nu in Zuid Afghanistan gebruiken is wisselend. Soms worden dorpen tot hele districten veroverd door middel van een conventionele aanval. Het komt ook veel voor dat zij in gebieden infiltreren en via intimidatie en indoctrinatie de controle

over deze gebieden krijgen. Zij willen de bestaande samenleving die gebaseerd is op lang bestaande tribale verhoudingen met een sofistieke (eigen mystieke) beleving van de islam vervangen door een streng regiem op basis van een wahabistische, deobandische variant van de islam. Wahabisme is een strenge variant van de islam die geen afwijkingen op de leer toestaat en vooral in Saoedi-Arabië wordt toegepast. Deobandisme is afkomstig uit de stad Deoband in Pakistan en is ontstaan als een religieuze sterk antiwesterse reactie ten tijde van de Britse overheersing van India en Pakistan. Hierbij wordt de voor de tribale samenleving belangrijke raad van ouderen grotendeels buitenspel gezet. De samenleving die dan zal ontstaan is sterk anti-westers en zal een gunstig klimaat hebben voor terroristische groeperingen die aanslagen op westerse doelen voorbereiden.

Er zijn naast de Taliban groeperingen die vanwege andere redenen tegen de bestaande regering van Afghanistan zijn. De redenen om het oneens te zijn met de regering zijn divers. Tribale tegenstellingen en drugsgerelateerde criminaliteit zijn een paar voorbeelden. Er worden, in plaats van het gebruik van geweld, nu ook andere varianten uitprobeerde, zoals diplomatie onder andere via zogenaamde *powerbrokers*. Dit zijn invloedrijke figuren met de juiste tribale achtergrond, connecties en financiën die al dan niet vanaf afstand hele groepen beïnvloeden. Bijvoorbeeld om over te stappen naar de zijde van de regering van Afghanistan (GoA).

De politie en overige overheidsorganen

Vanaf het moment dat de eerste patrouilles de groene zones betraden, werden zij geconfronteerd met een bevolking die geen vertrouwen heeft in de nationale, provinciale en ook niet in de regionale regering. De invloed van de nationale regering is behalve in de hoofdstad Kaboel slechts merkbaar in de provinciale hoofdsteden terwijl de bevolking buiten de stedelijke gebieden - en daar woont het merendeel van de bevolking van Uruzgan - helemaal niets merkt van welke regering dan ook. Daar waar de provinciale regering wel invloed heeft, is sprake van onvoldoende draagkracht door de vele verhalen over corruptie op alle niveaus en tribaal favoritisme.

De slagingskansen van ons optreden in Afghanistan is sterk afhankelijk van de mogelijkheid om de nationale, provinciale en regionale regeringen geloofwaardiger te laten worden. Als instrument van veiligheid en orde heeft de regering een goed politieapparaat nodig. Dat politieapparaat is sterk onderontwikkeld en in het merendeel van de bewoonde gebieden niet eens vertegenwoordigd. De formele politiestructuren verhouden zich bovendien slecht met de meer traditionele tribale structuur waarbij er een soort tribale ordedienst bestaat.

Er wordt momenteel hard gewerkt aan werving van *Afghan National Auxiliary Police (ANAP)* ter ondersteuning van de zeer sterk onderbezette officiële *Afghan National Police (ANP)*. Deze ANAP kan met een sterk verkorte opleiding waar de Iso ANP van het PRT een belangrijke rol in speelt, aan de slag in gebieden die door OMF worden belaagd, onder begeleiding van pelotons van de *Battle Group (BG)*.

Een van de problemen is dat de werving niet goed loopt. Dat heeft onder andere te maken met de salariëring in verhouding met het risico dat zij lopen. Politiefunctionarissen lopen grote kans op om doelwit te worden, vooral in de gebieden waar de Taliban actief is. Dat geldt dus voor nagenoeg geheel Uruzgan. Een bijkomend probleem is dat het beroep van politiemann traditioneel niet hoog in aanzien staat. Wat dat betreft

scoort het beroep van soldaat bij het Afghaanse Nationale Leger (ANA) hoger.

Helaas bleek bij aanvang van de missie een van de twee bataljons ANA uit Uruzgan te worden teruggetrokken voor recuperatie en training. Het andere bataljon bleek voor nog geen 30% gevuld te zijn. Dit bataljon moest over vier bases in Uruzgan verdeeld worden en moest met prioriteit de USSF steunen. Hierdoor is, in tegenstelling tot de verwachtingen een groot deel van de patrouilles en overige operaties van de BG uitgevoerd zonder het zo gewenste Afghaanse gezicht. Bij de patrouilles en overige acties waar de ANA wel steun kon leveren, bleek dat de ANA een grote bijdrage kan leveren vanwege hun enthousiasme en inzet. Daarnaast hebben zij veel draagkracht bij de bevolking.

Het tekort aan officiële Afghaanse veiligheidstroepen, aangeduid met de verzamelnaam *Afghan National Security Forces (ANSF)* wordt deels opgelost door het inhuren van particuliere beveiligers. Deze *Afghan Security Guard (ASG)* wordt door de Amerikanen of door de Nederlanders betaald, al dan niet via een tussenpersoon. Ze zijn vooral bedoeld om de kampeementen te beveiligen en daardoor kostbare infanteristen uit te sparen, die we liever inzetten voor opbouw en veiligheid in het gebied van verantwoordelijkheid. Ze worden soms ook ingezet voor het bewaken van vitale overgangen over rivieren zoals de Helmand en de Tari Rud in Deh Rawud zolang de werving van AN(A)P nog achter blijft lopen. Dit is uiteraard slechts een tijdelijke oplossing. Deze particuliere bewakers moeten op den duur vervangen worden door AN(A)P. Een bijkomend knelpunt hierbij vormt het relatief hoge salaris dat een lid van de ASG ontvangt. Dit frustreert in sommige gebieden de werving van AN(A)P waarvan de leden veel minder salaris ontvangen.

De invloed van tribale structuren

De tribale structuur van het gebied van verantwoordelijkheid moest eerst ontrafeld worden. Het is en blijft moeilijk daarin een duidelijke structuur te herkennen. De tribale lappendeken is complex en geeft ook lang niet altijd duidelijkheid over de achtergrond van conflicten. Soms lijkt het of er meer conflicten zijn binnen dezelfde stam dan tussen stammen onderling. Aan de ander kant lijkt het erop dat de Durrani Pashtun wat meer regeringsgezind zijn en de Gilzai Pashtun neigen wat meer naar steun voor de Taliban. Daarbij moet je weten dat Durrani's en Gilzai's hoofdindelingen zijn van enkele tientallen verdere onderverdelingen die onderling concurreren of soms verrassend samenwerken.

Om meer inzicht te krijgen in deze problematiek ben je als militair sterk afhankelijk van gespecialiseerde burgers die ter ondersteuning van de missie worden uitgezonden door het ministerie van Buitenlandse Zaken of het ministerie van Ontwikkelingsamenwerking. De commandant *Task Force Uruzgan (C-TFU)* heeft niet alleen de politieke adviseur (Polad), maar ook een ontwikkelingssamenwerkingadviseur (Osad) naast zich. En eventueel ander civiele specialisten op het gebied van de Afghaanse samenleving. Deze civiele functionarissen werken dagelijks nauw samen met de staf van het PRT. Door met deze specialisten samen te werken kun je tot de ontdekking komen dat degene die in Deh Rawud aan de belangrijke touwtjes trekt in Tarin Kowt woont of in Kaboel.

2. De opdracht

De opdracht voor I (NLD) BG is tijdens de uitzending op details aangewijzigd. Een aantal hoofdpunten uit de opdracht samengevat:

- Ontploo in het toegewezen gebied, aangeduid als *Afghan Development Zone (ADZ)*.
- Creëer gunstige omstandigheden in de ADZ waardoor legitieme, lokale autoriteiten hun invloed in het gebied kunnen vergroten;
- Steun verdere ontplooiing van ANSF in de ADZ;
- Monitor en steun de ANSF in de ADZ met een trainingsprogramma waardoor hun effectiviteit toeneemt;
- Creëer draagvlak in de ADZ bij de lokale bevolking voor de lokale autoriteiten, voor de ANSF en voor ISAF;
- Creëer gunstige omstandigheden in de ADZ voor PRT/RTF activiteiten;
- Lever *Force Protection* voor de andere *Task Force* eenheden.

3. De benodigde gevechtskracht

Nooit genoeg infanteristen

Bij de analyse van de opdracht, werd de beschikbaarheid van vijftien infanteriepelotons als ideaal gezien om alle taken in zowel Tarin Kowt als in Deh Rawud te kunnen uitvoeren. Alleen al voor wacht en de snel inzetbare reserve (*Quick Reaction Force = QRF*) ben je dagelijks vier pelotons kwijt. Daarnaast is het noodzakelijk om op beide locaties dagelijks op zijn minst een peloton ter beschikking te hebben voor het escorteren van PRT-teams. Dan zijn er dus negen pelotons over om de noodzakelijke permanente presentie in het gebied van verantwoordelijkheid te kunnen garanderen. Permanente presentie is nodig om het gebied veiliger voor de bevolking te maken. Als je dat niet voor elkaar krijgt zal de bevolking bloot blijven staan aan intimidatie en indoctrinatie door de Taliban. Je zult deze bevolking dan ook niet kunnen overtuigen om met je samen te werken. Gezien de grootte van de gebieden van verantwoordelijkheid en de onoverzichtelijkheid van het terrein, kun je daar gemakkelijk negen pelotons in kwijt. Je moet bij de inzet van je pelotons ook rekening houden met recuperatie van personeel, onderhoud schietvaardigheid van het personeel en onderhoud van materieel. De ervaring van afgelopen uitzendingen heeft uitgewezen dat infanteristen die gedurende langere tijd intensief worden ingezet, ongeveer twee dagdelen rust per week nodig hebben. Het liefst een dag aaneengesloten maar twee halve dagen verspreid in de week kan desnoods ook. Dat kun je helaas niet laten samenvallen met het ook noodzakelijke onderhoud aan het materieel. Een militair moet eens in de week en beetje kunnen bijslapen, een brief of e-mail naar huis kunnen sturen en een boek lezen ofwel op een andere wijze ontspannen. In het licht van het voorafgaande was een aantal van vijftien dus de wens maar zoveel luxe was ons niet gegund.

Uiteindelijk is de opdracht uitgevoerd met elf infanteriepelotons en een verkenningpeloton. De reden dat er twaalf pelotons in de organisatie zitten heeft trouwens niet alleen te maken met een personeelsplafond. Het heeft ook te maken met het totale aantal infanteriepelotons in de Koninklijke Landmacht afgezet tegen een periode van minimaal twee jaar uitzending en andere verplichtingen zoals deelname aan de *EU Battle Group*.

Overigens, ook aan de YPR 765 moet je per twee weken intensief gebruik, een onderhoudsprogramma van minimaal drie dagen besteden. De wielvoertuigen zoals de Patria, de Bushmaster en de Mercedes Benz *Soft Top* zijn minder onderhoudsintensief.

Ten slotte moet *Task Force Uruzgan* ook rekening houden met het leveren van een QRF voor *Regional Command South*. Gedurende twee weken in september is er door I (NLD) BG een compagnie geleverd voor de operatie MEDUSA en gedurende de gehele maand september heeft een compagnie van de BG de Canadese Basis MARTELLO bezet gehouden. Het mag duidelijk zijn dat er een periode is geweest dat het gebied van verantwoordelijkheid in Uruzgan dun tot zeer dun bezet was

4. Counterinsurgency versus conventioneel vijandgericht optreden

De manier van optreden is natuurlijk doorslaggevend voor de analyse van de benodigde gevechtskracht. Bij 12 Infanteriebataljon *Air Assault Regiment* van Heutsz (12 Infbat AASLT RvH) waren we al meer dan anderhalf jaar voorafgaande aan deze uitzending gefocust op het asymmetrische conflict omdat de kansen op een regulier symmetrisch conflict steeds kleiner worden. Vanaf het moment dat er sprake was van een mogelijke uitzending naar Uruzgan zijn wij naarstig op zoek gegaan in de krijgshistorie naar eigen mogelijkheden.

Wij zijn er van overtuigd dat je dit conflict aan moet pakken als ware het een zogenaamde insurgency. Bij *insurgency* is sprake van opstand tegen het gevestigde gezag. Letterlijk vertaald is het oproer. Belangrijke inspiratie hebben wij geput uit de *Twenty Eight Articles* van de Australische luitenant-kolonel David Kilcullen naar aanleiding van ervaringen van het Australische leger in Oost Timor. Deze *Twenty Eight Articles* zijn inmiddels geplaatst op de Defensie website.

Overige belangrijke literatuur:

- *Counterinsurgency Warfare* van David Galula;
- *Insurgency and Terrorism* van Bard O'Neill;
- *The Village* van Bing West.
- *Learning to Eat Soup with a Knife, Counter Insurgency lessons from Malaya and Vietnam*, van John Nagl;
- *Modern Warfare, A French View of Counterinsurgency*, van Roger Trinquier;
- www.smallwarjournal.com: voor degenen die hun kennis liever van internet halen dan een boek lezen.

Bij *Counterinsurgency* ligt het zwaartepunt bij de bevolking. Alleen door de bevolking voor je te winnen kun je de *insurgent* verslaan. De *insurgent* is voor zijn voortbestaan en zijn succes afhankelijk van deze bevolking. Die afhankelijkheid van de bevolking bestaat in Afghanistan uit de behoefte aan voeding, onderdak, financiën en de rekrutering van verse troepen. Door de bevolking ervan te overtuigen dat zij beter af is door samen te werken met de door ISAF gesteunde regering dan met een Taliban regime, valt de voedingsbodem onder de Taliban weg.

Operatie Enduring Freedom (OEF) is vooral vijandgericht. Vanuit *Forward Operating Bases (FOB's)* wordt er gejaagd op alle groeperingen die zich tegen de regering van Hamid Karzai en/of de aanwezigheid van westerse troepen verzetten. Volgens de *counterinsurgency* theorie zal vijandgericht optreden tot een nederlaag leiden. De *insurgent* bevindt zich tussen de bevol-

king. Hij is niet altijd als vijand herkenbaar en door hem met gebruik van geweld uit te schakelen, is bijkomende schade (*collateral damage*) niet altijd te vermijden doordat er soms ook burgerslachtoffers vallen en er soms schade wordt aangericht aan civiele doelen. Tijdens de overgang van OEF naar ISAF is er al meerdere malen sprake geweest van deze zogenaamde *collateral damage* onder andere tijdens acties tegen de Taliban in de Panjwayi Vallei in Kandahar. De bevolking die aanvankelijk achter de regering en achter de troepen van OEF stond zal hierdoor steeds meer geneigd zijn om zich tot de Taliban te wenden.

De door ons gekozen bevolkingsgerichte manier van optreden stelt een aantal eisen aan de infanteristen en de genisten. Ten eerste moeten zij de bevolking respectvol tegemoet kunnen treden. Respect is in de Pashtun samenleving van Zuid-Afghanistan heel belangrijk. Enige kennis van de plaatselijke cultuur is noodzakelijk om te weten waarvoor je respect moet hebben en hoe je dit hoort te tonen. Conclusie: er moet cultuurtraining opgenomen worden in het voorbereidingstraject. Ten tweede zul je de bevolking meer veiligheid moeten bieden tegen de intimidatie en indoctrinatie van de insurgent. De bevolking beschermen tegen deze intimidatie en indoctrinatie kan alleen door een permanente aanwezigheid van nationale politie die op semi-permanente basis door onze infanteristen en genisten wordt gesteund, begeleid en gecontroleerd tot zij zelfstandig in staat is deze taak uit te voeren.

Infanterie is zeer geschikt voor *Counterinsurgency* optreden. Om met de bevolking in contact te komen zul je te voet moeten optreden. Je kunt voertuigen gebruiken om afstanden te overbruggen. Hierbij kunnen gepantserde voertuigen, in het kader van veiligheid voor eigen troepen meer bescherming tegen geïmproviseerde explosieve ladingen (IED's) geven. Aan de andere kant kan het pantservoertuig juist bommenleggers

Als je te voet optreedt in de groene zones ben je niet meer afhankelijk van rivierovergangen of routes bedoeld voor voertuigen. Daardoor kun je onvoorspelbaar zijn. We hebben uit afgeluisterde vijandelijke radioberichten al kunnen opmaken dat de mogelijke tegenstander een hekel heeft aan ons optreden te voet omdat hij ons niet meer kan volgen. Wil je bovendien effectief contact te maken met de bevolking, zul je te voet moeten optreden.

Dit pleit voor lichte infanteristen die eventueel vervoerd kunnen worden met (pantser)voertuigen. Echter, hoe moet je het begrip 'licht' uitleggen. We dragen minimaal een kogelwerend vest van twaalf kilo met daar overheen een 'opsvest' waarin nog negen magazijnen zijn opgeborgen. Daarbij dragen we nog verbindingsmiddelen en hebben zeker een gevulde *camelbag* met drie liter water bij ons. Al met al zeker vijftientig kilo. In vergelijking loopt de gemiddelde Talibanstrijder op sandalen, draagt voor warm weer geschikte kleding, is bewapend met een AK-47 met twee magazijnen en heeft munitie- en voedseldumps in de naaste omgeving.

5. Een opbouwoperatie of vechtmis­sie, de rol van PRT en (AUS) RTF

Het is moeilijk om in Nederland het juiste beeld te krijgen bij de dagelijkse werkelijkheid van het werk in Uruzgan. Dat merk je vooral aan de politieke discussie over de vraag of we met een opbouwoperatie bezig zijn of met een vechtmis­sie. Volgens onze eigen beleving hebben we wel degelijk te maken met een opbouwoperatie. Dagelijks gaan de patrouilles van de BG op pad om deze opbouw mogelijk te maken. In de eerste weken moest het gebied van verantwoordelijkheid verkend en in kaart gebracht worden. Dit gebied wordt tijdens deze mis­sie de *Afghan Development Zone (ADZ)* genoemd.

Daarna zijn teams van het Provinciaal Reconstruc­tie Team geëscorteerd om inventarisaties op te maken van de benodigde hulp in de diverse dorpen. Daarnaast zijn de pelotons bezig met het ondersteunen van de opbouw van een regionaal bestuurs­stelsel door het trainen, begeleiden, coachen en monitoren van de AN(A)P.

Bij een vechtmis­sie zou de BG de algemene opdracht krijgen om de vijand op te sporen en hem uit te schakelen. Dat is niet het geval. De uitzonderingen op deze regel waren de opdracht om een compagnie als brigadere­serve te leveren voor operatie MEDUSA onder leiding van *Regional Command South* in de provincie Kandahar. Deze compagnie heeft geen gevechtscontact gehad. Daarnaast de opdracht om een eind te maken aan de onregelmatige raketbeschietingen op Kamp Holland en het ruimen van illegale wapenop­slagplaatsen. De laatste twee opdrachten waren

gericht op het verbeteren van de veiligheid voor de bevolking en eigen troepen en niet op het uitschakelen van vijand. De overige opdrachten waren puur gericht op het ondersteunen van de opbouwoperatie.

Hierbij is het meerdere malen voorgekomen dat onze patrouilles zijn aangevallen vanuit hinderlagen al dan niet met IED's, waarbij vijftig tot honderd strijders waren betrokken en waar-

aantrekken. Daarnaast is je omgevingsbewustzijn in een pantservoertuig minder dan in een open terreinvoertuig. De Taliban is gewend geraakt om hinderlagen te leggen, gericht tegen bereiden patrouilles van OEF/ISAF. Deze bereiden patrouilles zijn relatief voorspelbaar omdat de te berijden routes en rivierovergangen schaars zijn. Bovendien kan hij vervolgens het gevecht relatief gemakkelijk afbreken.

bij de aanvallers overduidelijk van plan waren om zoveel mogelijk patrouilleleden te doden. De enige mogelijkheid om een dergelijke aanval te overleven is terugschieten. Je kans om te overleven is recht evenredig met de effectiviteit waarmee je het vijandelijke vuur kunt beantwoorden. Ik kan hier stellen dat onze patrouilles dat goed gedaan hebben. In Nederland bestaat dan al snel de indruk dat wij ons mogelijk teveel bezig houden met het bestrijden van de Taliban in plaats van met opbouwoperaties. Ik kan echter iedereen in Nederland verzekeren dat de patrouilles van de BG die voor hun leven hebben gevochten al weer de andere dag op pad zijn gegaan met hun opbouwmissie.

Het *counterinsurgency* optreden is slechts goed uitvoerbaar als er ook mogelijkheden zijn voor opbouw. Onder opbouw versta ik alle activiteiten die erop gericht zijn om de leefomstandigheden voor de bevolking te verbeteren zoals het bouwen of renoveren van scholen, het verbeteren van de medische basiszorg, de infrastructuur enzovoorts. Opbouw is ook het verbeteren van de veiligheidssituatie door de opbouw van een goed functionerend nationaal leger, een adequaat politieapparaat en overige overheidsinstellingen. Juist de opbouwoperatie kan helpen om de bevolking te overtuigen dat het meer voordelen oplevert om met de regering en ISAF samen te werken dan met de Taliban.

Het PRT speelt een heel belangrijke rol bij deze opbouwoperatie. Het PRT staat in verbinding met de grote stammenleiders. Daarnaast zal het PRT de contacten met de lokale en provinciale overheden onderhouden. Deze overheden moeten gestimuleerd en gecoacht worden om hun verantwoordelijkheid te nemen bij de opbouw van scholen maar ook van politie-eenheden of andere veiligheidsinstanties. Daarnaast zal het PRT naast vele andere activiteiten, de behoefte aan opbouw inventariseren en omzetten in projecten waarbij mogelijk lokale aannemers worden ingezet en waarvoor fondsen gevonden moeten worden.

De pelotonscommandant van het infanteriepeloton is bij dit hele proces onmisbaar. Hij zorgt niet alleen voor de veiligheid en het transport van het team van het PRT. Hij maakt ook inventarisaties van de benodigde hulp in de dorpen. Hij komt in alle dorpen, is daar dag en nacht aanwezig en is de vertrouwenspersoon van de dorpsgemeenschap.

Doordat hij iets kan betekenen zal hij ook uitgenodigd worden om aanwezig te zijn bij vergaderingen van de oudereraad. Hij zal dit bij voorkeur doen in aanwezigheid van de commandant van de ANA en/of ANP. Hij zal de commandant van het PRT missieteam introduceren. Kortom, hij is de spil waarom het draait in het *counterinsurgency* optreden. De missieteams van het PRT en de infanteriecompagnieën van de BG kunnen ook niet gescheiden van elkaar optreden. Er is verregaande

integratie tussen het PRT en de BG noodzakelijk voor effectief optreden.

De Australische *Reconstruction Task Force* (AUS) RTF is een echte aanwinst in het *counterinsurgency* optreden. Deze RTF bestaat uit een constructiecompagnie met twee eigen beveiligingspelotons voorzien van LAV's (Australische versie van de Stryker met 25 mm kanon) en *Bushmasters*. Deze eenheid is in staat om een dorp acht à tien dagen onder handen te nemen en dan bijvoorbeeld een brug te bouwen, wegen aan te leggen en de school op te knappen. Vervolgens gaan zij terug naar het kampement voor drie dagen onderhoud en recuperatie om vervolgens in een volgend dorp soortgelijke projecten uit te voeren. Feit is wel dat zij hun opbouwwerk uitvoeren in de ADZ van Tarin Kowt. De ADZ van Deh Rawud zou ook zo'n RTF kunnen gebruiken.

6. Psychologische oorlogvoering

Het is de vraag of de term oorlogvoering op zijn plaats is. Psychologische beïnvloeding van de bevolking en de tegenstander zal de uitvoering van de opdracht gunstig beïnvloeden. Hiervoor is in de organisatie van de TFU een *Psychological Support Element* opgenomen. Dit PSE beïnvloedt de bevolking en/of de tegenstander via radio-uitzendingen, door middel van het verspreiden van pamfletten en het aangaan van gesprekken. Daarnaast kan het PSE acties van de pelotons- of compagniescommandant ondersteunen met luidsprekerwagens. Hierbij kan de aard van de actie, bijvoorbeeld een afgrenzings- en doorzoekingsoperatie uitgelegd worden aan de bevolking waardoor onnodig geweldgebruik kan worden voorkomen.

Het is lang niet altijd mogelijk om leden van het PSE mee te nemen. Er zijn mogelijk al functionarissen van het PRT of van het ISTAR detachement die hebben verzocht om aan te sluiten bij de patrouille van het infanteriepeloton. Er zijn, afhankelijk van de veiligheidssituatie, grenzen aan het aantal 'gasten' dat een infanteriepeloton kan meenemen. In elk geval is het mogelijk dat de pelotonscommandant producten van het PSE kan meenemen. De ISAF-krant is een voorbeeld van een PSE product. In deze krant wordt in de lokale taal met veel plaat-

jes uitgelegd wat ISAF komt doen. Er kunnen ook speciale producten voor een specifiek gebied gemaakt worden. De reactie op een IED aanslag waarbij niet alleen ISAF militairen en ANA/AN(A)P worden getroffen maar ook burgers is hiervan een voorbeeld. In een uitreikstuk kan de bevolking worden opgeroepen om informatie te verstrekken over locaties waar IED's gelegd zijn. Het zelfde uitreikstuk kan gebruikt worden om aan te geven dat de Taliban bewust het risico wil nemen om de bevolking te treffen met zijn IED's. De pelotonscommandant zal een belangrijke adviseur zijn bij de totstandkoming van deze producten. Hij weet immers precies wat zich in zijn gebied afspeelt.

7. De geleerde lessen

De voorbereiding

Terugkijkend zijn er dingen die we anders zouden doen in voorbereiding en uitvoering. Maar er zijn ook zaken waarover we zeer tevreden zijn en die we niet zouden veranderen. We zijn tevreden over het voorbereidingstraject dat we als bataljon hebben gevolgd gedurende de langere termijn. Hierbij heb ik als bataljonscommandant de vrijheid gehad om me met het bataljon uitsluitend te richten op het optreden tegen een irreguliere tegenstander. We hebben vooral een verstedelijkte omgeving als achtergrond gebruikt. Tijdens de uitzending zijn we er achter gekomen dat optreden in dicht begroeid, onoverzichtelijk terrein ook getraind moet worden. Het scenario bij onze oefeningen is steevast *Counterinsurgency* geweest. De NRF-periode waarbij 12 Infbat AASLT RvH onder bevel stond van 43 Gemechaniseerde Brigade (43 Mechbrig) vormde hierbij geen hinderlijke onderbreking. Integendeel zelfs, alle oefeningen voor NRF-4 vonden plaats in scenario's waarbij asymmetrische conflicten de aanleiding vormden voor inzet van de NRF.

In de eerste helft van 2006 was er door verschillende omstandigheden niet veel tijd en oefenuitrusting meer beschikbaar. We hebben het zwaartepunt van onze voorbereiding gelegd bij het trainen van het peloton, zoals het in Uruzgan zou optreden. Dus een peloton voorzien van versterking met genie, EOV, een tolk en eventueel een PRT team of andere 'gasten'. Hierbij zijn onderwerpen zoals het reageren op hinderlagen met en zonder IED's, het escorteren van konvoien, het omgaan met nieuwe wapens en uitrusting en de schietopleiding vooral aan de orde geweest.

Daarnaast hebben we zelf het initiatief genomen om een cultuurtraining op te zetten. Hierbij zijn we via tips en aanwijzingen terechtgekomen bij een culturele antropoloog van TNO die deze training al eerder voor buitenlandse eenheden in voorbereiding voor optreden in Afghanistan had gegeven. Hij bleek te beschikken over een trainingsprogramma dat toegesneden is op de manschappen die patrouilles uitvoeren en daarnaast een programma dat wat dieper op de stof ingaat voor de kaderleden die in het gebied van verantwoordelijkheid de gesprekken met dorpelingen en dorpsoudsten voeren. Hierbij werd in korte tijd geleerd:

- hoe je te gedragen in een agrarisch dorp diep in Uruzgan,
- welke gedragingen je zeker achterwege moet laten,
- op welke wijze je het meest effectief kunt communiceren met lokale leiders en
- hoe om te gaan met lokale gebruiken.

Hierbij vormde het moskeebezoek door alle militairen van de BG en de geniecompagnie het hoogtepunt naast de in de moskee georganiseerde halal-maaltijd voor de kaderleden. De steun van een brigadecommandant was hierbij nodig bij het nemen van enige bureaucratische (en financiële) hindernissen.

De meest effectieve wijze van optreden

De meest effectieve manier van werken is de pelotonscommandant een gebied toewijzen met daarbij een duidelijk oogmerk. Hij zal bij voorkeur permanent in zijn gebied aanwezig moeten zijn. Dit kan door locaties te laten bouwen waarin een peloton kan co-loceren met de ANA/AN(A)P. Ik wilde de naam *platoon house* voor deze locaties gebruiken maar daar heb ik vanaf gezien. Dat komt omdat de Britten in Helmand de locaties voor hun *platoon houses* hebben gekozen in gebieden die de Taliban volledig onder controle heeft. Dat heeft geresulteerd in veel slachtoffers bij onze Britse collega's die een dergelijk *platoon house* moesten bemannen. Wij bouwen nu een multifunctionele *qala*, die we ook wel een *Afghan House* gaan noemen. Door water, voeding en brandstof in dit *Afghan House* op te slaan, de mogelijkheid om er te overnachten en doordat het huis prima bescherming biedt, kan het peloton vandaar uit optreden. Daardoor kan het peloton bijna permanent in het gebied van verantwoordelijkheid aanwezig zijn. Het gebied dat aan de pelotonscommandant wordt toegewezen is bij voorkeur niet groter dan een aantal (geclusterde) dorpen van enige honderden tot duizend inwoners.

Het is natuurlijk afhankelijk het aantal pelotons er ter beschikking is en hoe groot het gebied is dat je wilt bestrijken. Zoals hierboven al gesteld zal het aantal pelotons kleiner zijn dan de behoefte en moeten er prioriteiten gesteld worden. De prioriteit moet gegeven worden aan gebieden waarin sprake is van matige beïnvloeding van de bevolking door de Taliban. Gebieden waarin de bevolking de regering en ISAF volledig steunt krijgen een lagere prioriteit omdat de veiligheid daar al op een relatief hoger niveau zal staan en de overheidsinstellingen, zoals de politie, effectiever zullen zijn. De gebieden waarin de Taliban veel invloed en bewegingsvrijheid heeft zullen aanvankelijk ook een lagere prioriteit krijgen omdat het *counterinsurgency* optreden daar minder effectief zal zijn. Hier passen we de olie-vlekwerking toe: Dat wil zeggen dat we vanuit de gebieden die onder controle van de regering en van ISAF staan, invloed gaan uitoefenen op de aangrenzende gebieden. Op deze wijze zullen er steeds meer leefgemeenschappen tot complete dorpen toegevoegd worden aan de al bestaande olievlék.

De pelotonscommandant zal zijn gebied volledig in kaart moeten brengen. Hierbij gaat het om in contact te raken met de meest invloedrijke 'dorpsoudsten', die lang niet altijd de oudsten in leeftijd blijken te zijn. Het zal enige tijd vergen voordat de pelotonscommandant het vertrouwen van deze 'dorpsoudsten' heeft gewonnen. Eerst zal hij meerdere kennismakingsgesprekken moeten houden. De ene 'dorpsoudste' is de andere niet. De ene is heel ontvankelijk, de andere zeer wantrouwend en afhoudend. Hij zal ook nauwe contacten met de lokale AN(A)P commandant moeten onderhouden. Hij zal de AN(A)P moeten begeleiden in het uitvoeren van hun taken, hij zal ze moeten trainen en controleren of ze geen verkeerde dingen doen, zoals het bedreigen en afpersen van de lokale bevolking.

De pelotonscommandant is niet specifiek voor deze diplomatieke taak opgeleid maar moet het van zijn talent, creativiteit

en vooral van zijn geduld hebben. Het effect na enige tijd moet zijn dat hij weet wie er in zijn gebied aan de touwtjes trekken. Wie zijn de lui met de meeste invloed? Andersom moet de bevolking in het dorp de indruk krijgen dat de pelotonscommandant iets voor hen kan betekenen. Veiligheid in het gebied door patrouillegang bij nacht, bij voorkeur samen met de lokale AN(A)P is daarvoor niet voldoende. Hij zal daarnaast ook iets moeten betekenen in het verbeteren van de leefomstandigheden.

Hierbij komt de samenwerking met het PRT en de (AUS) RTF om de hoek kijken. De pelotonscommandant kan voor zijn gebied aangeven wat de behoeftes zijn van de lokale bevolking. Door alle behoeftes van de pelotonscommandanten te totaliseren kan er op niveau PRT en TFU een plan gemaakt worden voor de uitvoering van diverse projecten. Op zijn aangeven kan het PRT missieteams of CIMIC teams uitsenden om projecten voor te bereiden en aannemers te zoeken. De compagniescommandant zal hierbij samen met de commandant(en) van het missieteam van het PRT plannen maken op grond van de bevindingen van de pelotonscommandant. Uit het overleg tussen de compagniescommandant en commandant missieteam komen ook aanwijzingen en opdrachten voor de pelotonscommandant. Zo is tijdens onze uitzending gebleken dat een pelotonscommandant uitstekend in staat is om zogenaamde *village assessments* te maken en ander voorbereidend en uitvoerend werk voor het PRT.

De eerste vier maanden van de uitzending van I (NLD) BG zijn gedeeltelijk besteed aan het verkrijgen van voldoende *situational awareness*. Het opvoeren van de voertuigen en de benodigde uitrusting naar het operatiegebied verliep aanvankelijk stroef. De grote afstand, complexe logistieke lijnen, schaarse opvoermiddelen en een verslechterende veiligheidssituatie waren hier debet aan. Het logistieke proces was daardoor in de eerste maanden soms zelfs chaotisch te noemen.

De eerste verkenningen en de ontplooiing werden in het begin vooral gehinderd door het gebrek aan *jammers*. Dit zijn apparaten die de op afstand bedienbare IED's kunnen neutraliseren. U hebt hierboven al kunnen lezen dat we gedurende de gehele maand september drie tot vijf pelotons kwijt waren aan het ondersteunen van de operatie MEDUSA. Pas daarna was het mogelijk om pelotonscommandanten een eigen gebied van verantwoordelijkheid toe te wijzen. Er is tijdens onze uitzending een goed fundament ontstaan voor de opvolgers die hopelijk steeds hun volle vier maanden aan opbouw kunnen besteden.

Vuursteun

Inzet en ondersteuning van grondgebonden- en/of luchtsteun is essentieel gebleken in het kader van de *Force Protection*. Het geeft een middel in handen om snel escalatiedominantie te krijgen en de situatie in je voordeel te beslechten. Elke eenheid die zich buiten het kampement beweegt, bevindt zich onder de 'paraplu' van grondgebonden vuursteun en/of luchtsteun (niet beschikbaar is een *abort criterium*). Hiervoor heb je een gelaagd systeem nodig, om flexibel te zijn. Met 60 mm en 81 mm mortieren, 155mm PzH 2000 en luchtsteun is dit gegarandeerd. Doelopsporingscapaciteit is bij iedere patrouille ingedeeld. De extra toebedeelde groepen maken dit ook mogelijk. Zo ontstaat de ideale mogelijkheid om altijd de gewenste vorm van ondersteuning in te kunnen zetten indien nodig. Tot op pelotons niveau is dan gelijk adviescapaciteit aanwezig en de pelotonscommandant hoeft zich geen zorgen te maken

over de uitvoering ervan, de waarnemer of *Forward Air Controller* neemt dit voor zijn rekening. Tijdens situaties waarbij eigen troepen worden aangevallen, is luchtsteun meestal binnen ongeveer 20 minuten beschikbaar. Zodra luchtsteun ter plaatse is breekt OMF meestal het gevecht snel af.

Inlichtingen en veiligheid

De pelotonscommandant is het belangrijkste inlichtingenverzamelorgaan voor de S2 van de BG en indirect voor de G2 van TFU. Als hij eenmaal het vertrouwen van de bevolking heeft gewonnen zal hij ook belangrijke informatie krijgen. De S2/G2 zal per dorp willen weten wie de invloedrijkste bewoners zijn, wat hun opvattingen zijn en met wie ze contacten onderhouden. Op deze manier kan de S2/G2 inzicht krijgen in de structuur van de relaties in het gebied. Dan kan het opeens duidelijk worden dat Talibanleiders hun contactpersonen hebben in dorpen waarvan kan worden verwacht dat ze loyaal zijn aan de regering. Specifieke aanwijzingen dat een aanslag in voorbereiding is of al heeft plaatsgevonden in een bepaald gebied zal er toe leiden dat de pelotonscommandant van dat gebied geactiveerd zal worden. Hij weet vervolgens precies wie hij in zijn gebied moet benaderen om aan de gewenste informatie te komen.

Het peloton dat te voet in zijn eigen gebied optreedt, is relatief veilig. De bereden verplaatsing van het kampement naar zijn gebied is riskant. Hij zal zo onvoorspelbaar mogelijk moeten zijn bij zijn keuze van de routes en de tijdstippen waarop hij verplaatst. Het aantal oversteekplaatsen over de Teri Rud is beperkt, zowel in Deh Rawud als in Tarin Kowt. Die oversteekplaatsen in combinatie met de onvermijdelijke vaste nauwe doorgang die er heen leidt en die je moet volgen na het oversteken van de rivier en de beheersende terreindelen eromheen zijn levensgevaarlijk. Op het moment van het schrijven van dit artikel hebben wij al meer dan tien IED aanslagen op deze locaties overleefd doordat we ze op tijd ontdekten door goed te *searchen*. Dit ondanks de nog ontoereikende uitrusting, doordat ze onder invloed van onze *Electronic Counter Measures* (ECM) pas zijn afgegaan nadat de voertuigen het explosief al was gepasseerd of doordat burgervoertuigen op voor ons bedoelde IED's reden.

Een combinatie van maatregelen is noodzakelijk. Er moeten meer oversteekplaatsen komen om meer onvoorspelbaar te kunnen oversteken. Door het gebruik van transport helikopters kun de alle nauwe doorgangen mijden op weg naar het actiegebied. Helaas was dit tijdens onze uitzending nauwelijks mogelijk doordat de aanwezige AS 532 Cougars bij warm weer te weinig liftcapaciteit hebben en al intensief werden ingezet voor regulier personenvervoer.

De belangrijke rivieroversteekplaatsen moeten permanent bewaakt worden door betrouwbare AN(A)P. Tot nu toe is er alleen in Deh Rawud en dergelijke regeling. Hierbij bewaakt de door de Amerikanen betaalde ASG de zogenaamde Taliban brug over de Tari Rud, de verbinding tussen het kampement en het belangrijkste gebied van verantwoordelijkheid. Dat is op zich de veiligste plek om over te steken echter daarna is het vervolg van de route weer heel voorspelbaar. Het plan om een tweede oversteeklocatie in Deh Rawud laten bewaken door ASG is inmiddels gerealiseerd. Het is echter wenselijk dat deze bewakingstaken door de officiële AN(A)P worden uitgevoerd. Het gaat niet alleen om de veiligheid van ISAF maar ook van de lokale bevolking.

8. Wat kun je bereiken in vier maanden?

Het zal duidelijk zijn dat de uitzendduur beperkingen geeft. Aan de ene kant vergen vier maanden intensief optreden veel van onze infanteristen. Aan de andere kant ga je al weer roteren op het moment dat je net effectief begint te worden. Je hebt de eerste twee maanden nodig om goed bekend te raken met het toegewezen gebied, de risico's en de bevolking. Je moet je netwerk opbouwen van vertrouwelingen en informanten. Je moet het vertrouwen winnen door te laten zien dat je wat voor je gebied kunt betekenen. Je zult samen met de PRT-functionarissen van jouw gebied plannen moeten maken waarvoor tijd nodig zal zijn om ze uiteindelijk ten uitvoer te kunnen brengen. Tegen de tijd dat het geheel enigszins effectief gaat functioneren ben je al weer bezig met het voorbereiden van de overdracht van je gebied en al je materiaal aan je opvolger. Dit zou pleiten voor een uitzendduur van minstens zes maanden. Echter dat zou een verlofregeling noodzakelijk maken waardoor het tekort aan personeel nog schrijnender zal worden. Het is natuurlijk noodzakelijk om doelen te stellen die in twee jaar realiseerbaar zijn. De haalbaarheid van deze doelen kan tussentijds getoetst worden door 'mijlpalen' vast te stellen. Vooral het ontplooiën en effectueren van de ANA en de AN(A)P is meetbaar. Als we er in de periode van twee jaar die nu gepland zijn, in zouden slagen om een functionerende overheid met een effectief veiligheidsapparaat neer te helpen zetten, hebben we een concreet resultaat bereikt. Er zijn meer van dergelijke doelen te formuleren.

Al met al geeft deze wijze van optreden volgens mij de beste kans op resultaat voor de komende twee jaar. Met resultaat bedoel ik het bereiken van een relatieve stabiliteit in het gebied van verantwoordelijkheid. Deze relatieve stabiliteit zal ontstaan zodra de pelotons op juiste locaties zijn ontplooid, daar (semi)permanent aanwezig kunnen zijn, de tijd hebben gekregen om te integreren met de aanwezige AN(A)P en hun lokale netwerken op te bouwen. Er zal snel informatie beschikbaar komen over de aanwezigheid en de activiteiten van de vijandige partijen. Vijandige partijen waar meer informatie over beschikbaar komt kunnen uiteindelijk uit het gebied worden verdreven of anders geneutraliseerd worden (verborgen diplomatie met behulp van *powerbrokers*). Hierdoor ontstaat er een gunstig klimaat voor verdere opbouw in de zin van verbetering van de veiligheidssituatie voor de lokale bevolking, verbetering van leefomstandigheden, verbetering van de lokale economie en meer invloed van de lokale en provinciale regering.

9. Conclusies

Er zijn mogelijkheden om de missie in Uruzgan succesvol te laten verlopen. De beste mogelijkheden zullen zich voordoen als we ons blijvend richten op de relatie met de plaatselijke bevolking. Je zou van een concurrentieslag kunnen spreken. Degene die de bevolking voor zich weet te winnen, wint in Afghanistan. Alleen op die manier is de *insurgent* te verslaan. Als het optreden alleen gericht is op het fysiek verslaan van de Taliban zul je op den duur verliezen. Dat betekent niet dat je gevechten kunt vermijden. De kans op hinderlagen en aanslagen met IED's zal voorlopig nog groot blijven. Daarnaast zal beperkt offensief optreden, op basis van inlichtingen om daarmee aanvallen op de bevolking en eigen troepen te voorkomen, niet uit te sluiten zijn.

Dat pleit voor optreden gebaseerd op *counterinsurgency*. Het infanteriepeloton is bij uitstek geschikt voor dit type optreden. Het peloton zal na een analyse aan de hand van het OTVOEM *tailor made* moeten worden aangevuld met genie, *Forward Air Controllers* of waarnemers, EOVS personeel en een tolk. Daarnaast zal het peloton heel nauw moeten samenwerken met het PRT. De pelotonscommandant van de infanterie zal een centrale en doorslaggevende rol spelen in de uitzending naar Uruzgan. Hij zal het verschil in het veld moeten maken. Hij is de belangrijkste functionaris als het gaat om het vertrouwen winnen van de lokale bevolking. Hij zal het aanspreekpunt van ISAF zijn voor deze bevolking. Hij is de verkenner voor het PRT en de (AUS) RTF. Hij is de voornaamste inlichtingsbron voor de S2/G2. Daarnaast is hij bovenal leider van een samengesteld peloton. Hij zal zijn mensen moeten aanvoeren in het respectvol omgaan met de tribale bewoners van Uruzgan. Hij zal zijn mensen moeten motiveren en scherp houden tijdens uitvoeren van meerdaagse opdrachten in een risicovol gebied. Hij moet altijd voorbereid zijn op het voeren van het gevecht omdat de kans om aangevallen te worden steeds aanwezig zal zijn. Hij moet zeer zelfstandig kunnen optreden, vindingrijk en vooral geduldig zijn. «««

In feite is de Koninklijke Landmacht in Uruzgan verwickeld in een operatie die alle kenmerken vertoont van een counterinsurgency (COIN) operatie. Dat pleit voor het snel oprichten van een instructiegroep counterinsurgency. Het is eigenlijk al te laat. Maar voor een inhaalslag is het nooit te laat.

COUNTERINSURGENCY OPERATIES

GEEN SUCCESVOL OPTREDEN ZONDER GEDEGEN KENNIS

Kap inf R. COENEN
S2 12 Infbat AASLT
Regiment van Heutsz

Bij de missie in Uruzgan staat de opbouw centraal. Maar het gros van de meedenkende officieren en onderofficieren van TFU-I is tot het inzicht gekomen dat de werkelijkheid te complex is om te kunnen spreken in termen van 'opbouwmissie' of 'vechtmissie'. In feite is de Koninklijke Landmacht, voor het eerst sinds Indonesië, verwickeld in een operatie die alle kenmerken vertoont van een *counterinsurgency* (COIN) operatie. Bovendien mogen wij verwachten dat volgende *taskforces* nog lange tijd veel mankracht en middelen zullen moeten steken in de counterguerrilla - het bestrijden van de fysieke component van de *insurgency* - om zodoende veiligheid als basis voor wederopbouw af te dwingen. Dit gezien de omvang en intensiteit van de *insurgency* en haar wurggreep op de bevolking buiten de *safe base areas* Tarin Kowt en Deh Rawood. De Quetta Shura heeft in oktober 2006 aan de Taliban-eenheden in de provincies en districten richtlijnen verstrekt om in toekomst niet meer tijdens een kansloze conventionele verdediging van een gebied tegen reguliere troepen gebonden te raken. Daarom zullen de Taliban zich steeds meer van terreur en *hit and run* acties gaan bedienen opdat zij voor ISAF eenheden ongreepbaar blijven. Al met al zal de operatie tegen de Taliban in 2007 niet eenvoudiger worden. De opstandelingen zullen meer bedreven raken in guerrillatactieken, inspiratie putten uit het verloop van de strijd in Irak en het conflict rekken om de steun van de bevolking bij de participerende NATO-landen, hún zwaartepunt, af te laten nemen. De guerrilla begrijpt zijn eigen doctrine steeds beter.

Het is jammer dat de Koninklijke Landmacht en de TFU-I eenheden niet ideaal voorbereid aan de missie begonnen zijn, ondanks een solide doctrinaire basis in de LDP II-C, voor zover het kennis en theorie van *counterinsurgency* optreden betreft. Een bepaalde mate aan kennisgebrek maakte zich bijvoorbeeld in de voorbereiding kenbaar tijdens besluitvormingsprocessen op diverse niveaus. Daarbij werden in tijdrovende sessies wijzen van optreden besproken die eigenlijk doctrinematig bij voorbaat als minder effectief beschouwd kunnen worden. Of een eigen wijze van optreden die in overeenstemming was met beproefde *counterinsurgency* tactieken maar die alvorens het operatieplan tot uitvoer kwam ten onder ging omdat ondercommandanten onvoldoende kennis hadden van dezelfde tactieken. Eenheden en hun commandanten waren zoekende, terwijl grofweg honderd jaren aan kennis over optreden tegen strijdgroepen beschikbaar was en licht hadden kunnen laten schijnen over de materie. In het volgende wil ik kort schetsen hoe die kennis ontbloomt en aan de man (= infanterist) gebracht kan worden.

Wellicht ligt het in de aard van irreguliere conflicten; hun inherente complexiteit en onoverzichtelijkheid, dat de indruk ontstaat dat er geen lijn of herkenbaar patroon in te onderkennen valt. Vervolgens wordt te snel geconcludeerd dat het onbegonnen werk is zich verder in het conflict te verdiepen om zodoende structuren en *lessons learned* uit vorige conflicten, die overigens in een onvoorstelbare hoeveelheid gedocumenteerd beschikbaar zijn, te ontwaren. Wellicht ligt het ook niet in de aard van de meeste officieren, jong, oud, subaltern of hoofdofficier, om zich diepgaand in te lezen in soms saai en vaak volumineuze boekwerken. Zoals bijvoorbeeld de *Combined Action Platoons* in Vietnam, de gevechten om de Casbah in Algiers of *urban guerrilla warfare* in Londonderry. Vermoedelijk en dat is wel verwijtbaar, heeft een deel van het officierenkorps zich nog niet door de eerder genoemde LDP II-C geworsteld ondanks dat deze publicatie zeer goed leesbaar is, in ieder geval beter dan vele voorafgaande publicaties uit dezelfde reeks. Deze houding is zorgelijk en een regelrecht gevaar voor een missie zoals de huidige in Uruzgan. Voor de eerste keer sinds decennia, dwingen zich slinkse oorlogspraktijken aan ons op en worden wij geconfronteerd met een onafhankelijk denkende tegenstander; de Taliban, die ons in Uruzgan in toenemende mate met indirecte tactieken aan het kleed tracht te gaan. Echter nu blijkt soms dat Nederlandse officieren onvoldoende onderlegd zijn in COIN theorie. Dit tij moet per omgaande gekeerd worden:

COIN operaties worden bij uitstek ontworpen en uitgevoerd door (lichte) infanterie, dan wel manoeuvre-eenheden. Het zou dus in de lijn der verwachting liggen dat tijdens initiële en vervolgoopleidingen een zeer grote nadruk ligt bij het optreden tegen strijdgroepen, zoals de LDP het noemt. Dit zal ongetwijfeld al gebeuren door 'oefenscenario's aan te passen. Maar het is nog niet, zover ik weet, volledig geïnstitutionaliseerd. Het verdient afweging om aan het OTCMAN in korte tijd een Instructiegroep *Counterinsurgency Warfare* (IG-COIN) op te richten. Die zou verantwoordelijk moeten zijn voor het aanbieden van een relevant pakket aan theorie- en praktijkkennis aan alle toekomstige bataljonscommandanten t/m groepscommandanten, bij voorkeur toegesneden op die bepaalde groep. Deze IG-COIN zou geleid moeten worden door een ervaren, kundige maar vooral door de materie geënthousiasmeerde hoofdofficier. De IG zou voeling moeten houden met, maar ook continu op het gebied van ontwikkelingen en nieuwe theoretische inzichten gevoed moeten worden door het Kenniscentrum. Daar zou ook een later te bepalen aantal functies

voor (onder)officieren gereserveerd zou moeten worden die zich uitsluitend verdiepen in met name de geschiedenis, theorie en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van COIN warfare.

De basis voor de IG-COIN is de LDP II-C, aangevuld met bijvoorbeeld de nieuwe en uitstekende (USA) FM 3-24. De groep zou, beter dan alleen aparte cursussen te geven, een substantieel deel aan instructietijd moeten claimen tijdens bestaande cursussen (BC, CC/CSM, SMO, WTO, PV, etc.). Dit om langzaam maar gestaag in de breedte van de KL het besef te laten doorsijpelen dat in tegenstelling tot conventionele manoeuvreoorlog de hoofdmoot en toekomst voor de krijgsmacht door counterinsurgency warfare gevormd zal worden. Nadrukkelijk zou de instructiegroep niet alleen theorie moeten aanbieden, maar ook praktijk; tactische en technische aanwijzingen tot op het laagste niveau die met name pelotons- en compagniescommandanten een houvast bieden op het cruciale moment wanneer theorie in een Afghaans dorp in praktijk wordt omgezet. *Counterinsurgency* wetmatigheden zoals het scheiden van bevolking en guerrilla worden zo vaak zonder uitleg en praktische wenken herhaald dat zij door het uitvoerende deel van de *taskforce* op een gegeven moment als simplificeringen van een andere werkelijkheid werden beschouwd. Daarmee waren eigenlijk alle randvoorwaarden geregeld voor een scenario waarin waarschijnlijk een hiaat tussen opdrachtgever en uitvoerder zou ontstaan. Dat was mijn ervaring gedurende de missie in Uruzgan. Door uitleg te geven en (krijgshistorische) voorbeelden aan te halen werd voorkomen dat het oogmerk van de commandant verloren ging.

Mijn grootste zorg spreek ik uit over het aspect dat met het voorafgaande direct verbonden is: opdrachtgerichte commandovoering. Meer nog dan manoeuvre oorlogvoering is succesvolle *counterinsurgency*, vanwege de decentrale uitvoering, volledig verbonden maar ook afhankelijk van opdrachtgerichte commandovoering. Deze komt echter in het gedrang als hogere commandanten richtlijnen geven die lagere commandanten niet meer begrijpen en deze laatste in een storingsreactie teruggrijpen naar ontoereikende reguliere of conventionele concepten om gebrek aan kennis te compenseren. Verkrampt blijven vasthouden aan opdrachtgerichte commandovoering ondanks dat blijkt dat commandant en ondercommandanten niet op dezelfde noemer zitten, lijkt mij nog desastreuzer dan uitvoeringsgericht de opdracht te willen volbrengen. Kortom: er kan geen opdrachtgerichte commandovoering plaatsvinden als de ondercommandanten geen uitgebreide kennis van counterinsurgency theorie hebben.

In deze lijn voortredenerend wil ik als voorbeeld geven de maxime; *Winning the Hearts And Minds* (WHAM) van de lokale bevolking. Het winnen van gunst en vertrouwen van de leefgemeenschappen in Uruzgan is uiteindelijk de enige weg om de Taliban te bestrijden. Maar WHAM verwordt zonder concrete handreikingen en zonder begrijpelijke voorbeelden een holle kreet voor de uitvoerenden; een reclameslogan voor het promoten van de eigen club in de landelijke pers. Wat nu gedaan als de pelotonscommandant met zijn eenheid, aangevuld door genie en PRT, een dorp aantreft waarin de dorpsoudste na enkele gesprekken verholen kenbaar maakt dat de hearts van de bewoners wel naar ISAF uitgaan maar de *minds* worden gecontroleerd door de guerrilla? Stug door gaan met het geplande irrigatieproject? Ondanks alle contra-indicaties toch

die meisjesschool bouwen? Ik ben ervan overtuigd dat de kennis van COIN-theorie waaruit in de geschetste situatie een haalbare oplossing zal voortkomen, ruim vooraf aan de PC/CC meegegeven moet zijn. Je mag niet verwachten dat laatstgenoemden door schade en schande wijs geworden de oplossing op eigen kracht zullen vinden.

De ervaringen van het 12e bataljon duiden er gelukkig op dat het merendeel van de pelotonscommandanten inderdaad zelf hierin een weg vond. Zij kwamen tot een welhaast identieke oplossing als talloze internationale collega's in bijvoorbeeld Vietnam en Algerije al aandroegen, ondanks dat slechts een deel onze tactische commandanten vooraf kennis hadden genomen van de gedocumenteerde ervaringen van deze collega's. Na een aantal maanden groeide het besef dat permanente presentie in een afgebakende en reële *pelotons area of operations* (AO), een verschil van dag en nacht is met veelvuldige maar onregelmatige presentie in een wijder gebied. Dit besef ondersteunde vervolgens weer de bouw van het eerste *Platoon House* nabij Deh Rawood. Daartegen bestond aanvankelijk weerwil omdat het in de ogen van velen tegen alle tactische wetmatigheden indruiste als een peloton zelfstandig, verwijderd van de rest van de compagnie en ogenschijnlijk in een onhoudbare kwetsbare positie het gevecht met de Taliban zou aangaan. De onfortuinlijke wijze waarop 3rd Bn *The Parachute Regiment* in onder andere Musa Qaleh en Naw Zad verliezen incasseerde deed zware afbreuk aan het *Platoon House* concept. Dit omdat compagnieën van de eenheid direct na aankomst in Kandahar - op voorspraak van de gouverneur van Helmand - afgemarcheerd werden naar locaties *tief im Feindesland*. Onterecht, want ervaringen in Malakka en Vietnam wijzen er onomstotelijk op dat een peloton in een dergelijke positie alleen successen kan boeken indien het aan de rand van guerrilla gedomineerd gebied opereert. In Helmand werd niet aan die voorwaarde voldaan zodat de Britten, overigens tegen de zin van de officieren van het bewuste bataljon, werden gedwongen successen te behalen midden in een Taliban *Threat Staging Area* met alle gevolgen van dien. Het concept klopte wel, maar er werden tijdens de uitvoering bochten afgesneden wat uiteindelijk in het opgeven van het *Platoon House* in Musa Qaleh in oktober 2006 resulteerde. Gelukkig handelde de commandant van de compagnie te Deh Rawood met voortschrijdend inzicht en liet daardoor letterlijk een mijlpaal metselen in zijn inspanningen om guerrilla's de toegang tot het nabijgelegen oord en de omliggende gebieden te ontzeggen. Twee tot drie maanden zijn werkelijk niet te lang om door *boots on the ground* tot deze inzichten te komen. Maar ze beslaan helaas wel het grootste deel van een uitzending die na vier maanden is afgelopen; min of meer op het moment dat velen zich realiseerden dat hun eenheid echt efficiënter begon op te treden en theorie in praktijk werd omgezet.

De IG-COIN zou zich niet zozeer (maar ook) moeten manifesteren als een denktank, die rol komt het Kenniscentrum meer toe. De groep zou vooral tevens een tastbare *output* moeten hebben in de vorm van handboeken, voorschriften en een voortrekkersrol moeten nemen bij het schrijven, begeleiden en evalueren van oefeningen. Voor wat betreft het eerste punt realiseer ik mij volledig dat de roep naar meer documentatie snel verstild zal raken. Maar het is voorstelbaar dat op pelotonsniveau een voorschrift uitgereikt wordt waarin tot in detail het *Platoon House* concept staat beschreven, vanaf

het betrekken van de locatie t/m de overdracht aan een lokale politie eenheid. Zo een voorschrift zou de tactisch-technische vertaling zijn van de olievlekstrategie. Het *Platoon House* is immers een directe, onlosmakelijke consequentie die uit genoemde strategie voortvloeit. Of, als verder voorbeeld, de tactieken die een compagniescommandant ertoe zouden kunnen leiden om met controle van voedselvoorraden de infiltratie en het verblijf van guerrilla eenheden in dorpen in zijn AO onmogelijk te maken. Geen vage conceptuele benaderingen maar gerust een aantal controlelijsten, dat zoals bestaande voorschriften niet dwingend zijn maar de PC respectievelijk CC ruggesteun kunnen geven wanneer zij van de hoofdmacht van de compagnie/het bataljon verwijderd zijn en in een semi-permissive of vijandige omgeving zelfstandig beslissingen moeten nemen en voorts moeten handelen. Nog staat de LDP II-C als een eenzame bundel op strategisch niveau; het is noodzakelijk dat, wil de publicatie niet verstoffen, vertalingen, aanwijzingen en *hands on* richtlijnen voor de uitvoerende tactische niveaus volgen.

Toch zouden voorschriften en handboeken bij voorkeur niet het eerste lees- of studiemateriaal moeten zijn die de officier of onderofficier aangereikt krijgt als kennismaking met theorie en geschiedenis van *counterinsurgency warfare*. Mogelijk dat het verhaal nu een idealistische wending gaat nemen, maar in mijn visie is het onder meer een hoofdtaak van de IG-COIN om infanteriekader interessante vakliteratuur aan te bieden die evenzeer beschikbaar is als vakliteratuur over conventionele oorlogvoering. De noodzaak tot het absorberen van lessons learned volgt onherroepelijk uit het feit dat er helaas weinig veteranen onder ons zijn die uit eerste hand gedetailleerd verslag kunnen doen over contraguerrilla operaties in voormalig Nederlands-Indië. Laat staan dat er actief dienende collega infanteristen beschikbaar zijn die uitgebreide praktische ervaringen hebben opgebouwd op dit gebied. Deze ervaringen worden momenteel, tijdens het schrijven van dit artikel pas verworven. Het enige werkbare alternatief dat ons dus openstaat is te lezen over de verrichtingen, het falen en slagen van *counterinsurgency* strategie en tactieken van andere landen. Absorberen van kennis door lezen is de basis voor later succesvol optreden in bijvoorbeeld Uruzgan. De bibliotheek van het OTCMAN speelt hierin een wezenlijke rol om bepaalde titels die aangemerkt kunnen worden als mijlpalen in *counterinsurgency* literatuur aan te schaffen. Deze boeken, zoals Bing West's *The Village*, zijn uitermate geschikt om eerste interesse en affiniteit met het onderwerp op te wekken en hoeven niet altijd van een ijl academisch gehalte te zijn. Wederom; net zoals vakliteratuur over conventionele conflicten is er voor ieder wat wils (ook gortdroge boeken). Op oefengebied is er geen ontkomen aan dat infanterie-eenheden anders gaan trainen dan voorheen. Om de knuppel in het hoenderhok te gooien: het is tamelijk zinloos om het gros van tijd en middelen tijdens oefeningen met conventionele scenario's in te zetten. Het is onwaarschijnlijk dat de Landmacht in de nabije of zelfs verre toekomst een regulier optredende tegenstander tegemoet zal treden. Nieuwe oefenscenario's, andere oefenterreinen, allemaal zaken die de IG-COIN zou kunnen oppakken maar ongetwijfeld tijdrovend zullen zijn. Ook hier zal een cultuurshock zich breed maken. Denk alleen aan de tactische oefening zonder troepen. Het is uit organisatorisch oogpunt minder uitdagend *Kampfgruppe Peiper's* spoor te volgen dan de *Ho-Chi-Minh trail*.

Bij deze problematiek zou een toekomstige IG-COIN van grote betekenis kunnen zijn door het aanbieden van kennis en kunde tijdens opleidingen en oefeningen, zodat geleidelijk bij ons wapen vertrouwdheid met en hopelijk ook blijvend interesse in *counterinsurgency* optreden ontwikkeld worden. Dezelfde bevelogenheid waarmee collega's, officieren en onderofficieren, vaak kunnen verhalen over de krijgsverrichtingen op de Grebbeberg of op de brug in Arnhem, wordt nu gezocht in toekomstige voordrachten over bijvoorbeeld Sovjet counterguerrilla operaties in Khost of IRA *Active Service Units* in Armagh. Een CC/PC wordt door niets meer gesterkt voor aanvang van zijn opdracht dan door materiekkennis en de wetenschap dat anderen hem voor zijn gegaan tijdens vergelijkbare (moeilijke) missies en ook goed gepresteerd hebben. Of belangrijker nog: de redenen kent waarom anderen gefaald hebben en hij niet snel in gelijke valkuilen zal stappen. Vanuit praktisch oogpunt zouden echter de eerste paar maanden, als de eenheid zich oriënteert in de AO, niet meer gebruikt hoeven te worden op zoek naar een operationele replek op de activiteiten van de opstandeling. Deze is namelijk al a-priori geformuleerd door de eenheid zelf in Nederland, actief bijgestaan door de vakkennis van de IG-COIN.

Het is in de toekomst mogelijk dat infanterie-eenheden vaker zullen opereren tegen een irreguliere vijand zoals de Taliban. Die ambitie is toch min of meer uitgesproken. De vraag vanuit een inzetgebied naar opleidingen die beter zijn aangepast aan de situatie ter plekke zou kunnen toenemen, zeker als een missie terugval kent en de guerrilla onverwacht successen boekt. Dat is echter te laat en het OTCMAN als deskundige organisatie zou realiter niet in een positie zijn om tijdig met raad en daad bij te springen. Wij kunnen ons spiegelen aan de Amerikaanse troepen in Irak, die in 2005 met klem verzochten om in het thuisland de bestaande opleidingen aan te passen aan het nieuwe asymmetrische gevechtveld. Dit verzoek bleef onbeantwoord. Het resulteerde er uiteindelijk in dat in de Green Zone in Bagdad een werkgroep van voornamelijk infanterieofficieren een *Counterinsurgency Academy* oprichtte om het gat dat ontstaan was tussen de opleidingscentra en de parate eenheden te dichten. Infanteristen moeten hier lering uit trekken. Hoewel er geen dwingende reden is om subiet een aparte academie op te richten, wil ik hierbij pleiten voor het opnemen - binnen de bestaande structuur van het OPCO - van een IG-COIN om *counterinsurgency* theorie en praktijk te onderwijzen.

Wij zijn net als onze Amerikaanse collega infanteristen te laat. Net iets te laat, maar met beperkte tijd doch ruime mogelijkheden binnen de gelederen om een inhaalslag te maken. Net zoals de olievlek theorie (*tache d'huile* van de 19e eeuwse Franse generaal Lyautey) ligt uiteindelijk succes besloten in een kleine kiem, een eigen *safe base area* van waaruit uitgebreid wordt. Als u het aan mij vraagt ligt die binnenkort bij het OPCO bij voorkeur op het OTCMAN of op het OTCOPN. «««